

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

Ο υποθετικός λόγος συνίσταται από **δυο προτάσεις**:

1. την **υπόθεση**, που εισάγεται με τους υποθετικούς συνδέσμους (εἰ, εἴαν, ἄν, ἤν)
2. την **απόδοση**, που είναι –κανονικά– μια κύρια πρόταση

Τα είδη των υποθετικών λόγων είναι **έξι**, ενώ οι τρόποι εκφοράς της **υποθετικής πρότασης** είναι **τρεις**:

εἰ + οριστική	1. πραγματικό (αν βρέχει, πάρε ομπρέλλα)
	2. μη πραγματικό (αν έβρεχε, θα έπαιρνα ομπρέλλα)
εἰ + ευκτική	3. απλή σκέψη του λέγοντος (αν βρέχει, μπορεί να πάρω ομπρέλλα)
	4. αόριστη επανάληψη στο παρελθόν (αν έβρεχε, έπαιρνα ομπρέλλα)
εἴαν, ἄν, ἤν +υποτακτική	5. προσδοκώμενο (αν βρέξει, θα πάρω ομπρέλλα)
	6. αόριστη επανάληψη στο παρόν και στο μέλλον (αν βρέχει, παίρνω ομπρέλλα)

Άσκηση:

Να μεταφράσετε τις παρακάτω προτάσεις και να σημειώσετε τον τρόπο εκφοράς της υπόθεσης:

1. Ἐάν ἀκολουθήσης ἐμοί, ἄξω σε εἰς τὴν ἀκρόπολιν.
2. Εἰ εἰσὶ βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί.
3. Εἰ εἶχομεν χρήματα, εἶχομεν ἄν καὶ φίλους.
4. Εἰ οἱ πολῖται ὁμοιοῖεν, εὐδαίμων ἄν γίγνοιτο ἡ πόλις.
5. Εἰ σὺ βούλει, ἐπανέλθωμεν.
6. Εἰ μὴ ἐγὼ ἐκέλευον, οὐκ ἄν ἐποίει ταῦτα Ἀγασίας.
7. Ἦν ἐγγύς ἔλθῃ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται θνήσκειν.
8. Οὐδέ ζῶν ἄν τις, εἰ μὴ τρέφοιτο.

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

ΕΙΔΟΣ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΟΔΟΣΗ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
1. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ	εἰ + οριστική οποιοιδήποτε χρόνου	οποιαδήποτε έγκλιση οποιοιδήποτε χρόνου	1. Εἰ βούλει, μένε. 2. Εἰ δέ τις ἄλλο ὄρα βέλτιον, λεξάτω. 3. Εἰ μὲν ταῦτα λέγων διαφθείρω τοὺς νέους, ταῦτα ἂν εἶη βλαβερά.
2. ΜΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ	εἰ + οριστική ιστορικού χρόνου (μετάφραση: αν + παρατ.)	A) δυνητική οριστική B) παρατατικός απρόσωπου ρήματος (ἐξήν, προσῆκει, ἔδει, κ.λ.π.)	1. Εἰ μὴ ἐγὼ ἐκέλευσα, οὐκ ἂν ἐποίει ταῦτα Ἀγασίας. 2. Εἰ ἐκεκτῆμην περιουσίαν, ἐπ' ἀστράβης ἂν ὠχούμην. 3. Εἰ γὰρ οἶον τ' ἦν ἀθανάτους εἶναι, ἄξιον ἦν πενθεῖν τούτους.
3. ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΟ	εάν, αν, ἦν + υποτακτική	A) οριστική μέλλοντα B) προστακτική Γ) μελλοντική έκφραση (π.χ. δυν. ευκτική)	1. Ἐάν ἔχωμεν χρήματα, ἔξομεν καὶ φίλους. 2. Ἦν πόλεμον αἰρήσθε, μηκέτι ἦκετε δεῦρο ἄνευ ὀπλων. 3. Ἐάν πάντα ἀκούσητε, κρίνα- τε.
4. ΑΟΡΙΣΤΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ	εάν, ἂν, ἦν + υποτακτική	A) οριστική ενεστώτα B) ενεστωτική έκφραση (γνωμι- κός αόριστος- μεταφράζεται με ενεστώτα)	1. Ἐάν οἱ πολῖται πείθωνται τοῖς νόμοις, ἄριστα αἱ πόλεις οἰκοῦνται. 2. Ἦν τις τούτων τι παραβαίνη, ζημίαν αὐτοῖς ἐπέθεσαν.
5. ΑΠΛΗ ΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΛΕΓΟΝΤΟΣ	εἰ + ευκτική (μετάφραση: αν + παρατατικός)	A) Δυνητική ευκτική B) Οριστική Γ) Προστακτική	1. Εἴ τις σοι διδάξειεν, ... βε- λτίων ἂν γένοιο. 2. Εἰ γὰρ ἐθέλομεν σκοπεῖν τάς φύσεις τῶν ἀνθρώπων, εὐρήσο- μεν τοὺς πολλοὺς αὐτῶν οὐ χαίροντας. 3. Εἴ τις τάδε παραβαίνοι, ἐναγῆς ἔστω τοῦ Ἀπόλλωνος.
6. ΑΟΡΙΣΤΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ	εἰ + ευκτική (μετάφραση: αν + παρατατικός)	A) Οριστική παρατατικού (ή υπερσ.) B) Οριστική αορίστου + ἂν ΠΡΟΣΟΧΗ: μεταφράζεται ως παρατατικός	1. Τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον. 2. Εἰ Ἀγησίλαος ἴδοι τοὺς νέους γυμναζομένους, ἐπήγεσεν ἂν. 3. Εἴ τις ἀντίποι, εὐθύς ἐτεθνήκει.

Υποθετικές-εναντιωματικές προτάσεις (παραχωρητικές/ ενδοτικές)

Άσκηση:

Να αναγνωρίσετε και να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες δευτερεύουσες προτάσεις ανάλογα με τον υποθετικό λόγο που εκφράζουν. Στη συνέχεια, να τις μεταφράσετε.

1. Σωκράτης οὐκ ἔπινεν, εἰ μή διψῶη.
2. Ἐάν τις τόν ἥλιον ἀναιδῶς ἐγχειρῆ θεᾶσθαι, τήν ὄψιν ἀφαιρεῖται.
3. Καί εἰ θαλάττης εἴργοντο οἱ κρατοῦντες τῆς γῆς, δύναιντο ἄν καλῶς ζῆν.
4. Γελᾷ ὁ μωρός, κᾶν τι μή γελοῖον ᾗ.
5. Ἥμεις νικῶμεν τόν βασιλέα καί εἰ μή ὑμεῖς ἤλθετε, ἐπορευόμεθα ἄν ἐπί βασιλέα.
6. Ἐάν φυλάττωμεν, ἦττον ἄν δύναιντο θηρᾶν οἱ πολέμιοι.
7. Εἰ σύ βούλει, ἐπανέλθωμεν.
8. Οὐδεῖς ἄν ἔτι πιστεῦσαι δύναιτο ὑμῖν, οὐδ' εἰ πάνυ προθυμεῖτο.
9. Γνοίητε δ' ἄν, εἰ σκέψαισθε ἐκείνας.
10. Οὐδ' ἄν δεκάκις ἀποθάνῃ Φίλιππος, οὐδέν μᾶλλον κινήσεσθε.
11. Ἐάν ἐμέ ἔλησθε, οὐκ ἄν θαυμάσαιμι.
12. Εἰ μὲν ποτε ἠδίκησέ με, προσῆκεν αὐτῷ δίκην δίδοναι.
13. Εἰ πού τι ὀρώη βρωτόν, διεδίδου.
14. Καί εἰ μυθῶδης ὁ λόγος γέγονεν, ὅμως νῦν ρηθῆναι προσήκει.
15. Ἐάν καί μή βούλωνται, πάντες αἰσχύνονται μὴ πράττειν τά δίκαια.

ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΣ ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

16. Εἰ βλαβερά τῇ Λακεδαίμονι πέπραχα, δίκαιος εἰμί ζημιοῦσθαι.
17. Ἀγησίλαος ἔλεγεν ὅτι, εἰ βλαβερά τῇ Λακεδαίμονι πεπραχώς εἶη, δίκαιος εἶη ζημιοῦσθαι.
18. Ἐάν τοῦτο ᾗ ἄνευ τῆς ἡμῶν γνώμης, χαλεπόν ἔσται.

19. Οί Λακεδαιμόνιοι ήγοῦντο, εἰ τοῦτο ἄνευ τῆς σφετέρας γνώμης ἔσοιτο, χαλεπὸν ἔσεσθαι.

ΟΤΑΝ ΤΟ «ΑΝ» ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΗΤΙΚΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η **δυνητική ευκτική** δηλώνει :

1. Το δυνατό να γίνει στο παρόν ή μέλλον
2. Μέλλοντα (ή μελλοντική έκφραση)
3. Γνώμη με μετριοπάθεια

μπορεί να... ή θα+ παρατ.
 } →
 θα ...-(μέλλοντας)

π.χ. λάβοις αν :

γενοίμην αν :

άξιον αν εἴη :

Η **δυνητική οριστική** δηλώνει :

1. Το αντίθετο του πραγματικού
2. Το δυνατό στο παρελθόν
3. Επανάληψη στο παρελθόν

} → θα + παρατ. (ή υπερσ.)
 →
 → παρατατικός (σκέτος)

ΑΣΚΗΣΗ :

Να μεταφράσετε στη σωστή έγκλιση στα Νέα Ελληνικά:

έλοιτο αν:

εξετάσωμεν:

εσόμεθα:

εποίησεν αν:

φευγομεν:

ουκ αν ηδίκηι:

φεύγωμεν:

ήρετο αν:

γένοιο:

κατασκευάσωμεν:

γένοιο αν:

σκοπωμεν:

λελείμεθα:

νικήσαιμεν:

ειλήφαμεν:

γενηθήτω:

εποίησεν αν:

ελήλυθα:

ημεν αν:

εώρων:

λαμβάνοις αν:

ελάμβανες αν: